

Liskoreaktioko ohjaa päätöksen tekoa

Aloin ajatella koronavaikutusten hallintaa ja poliittisia päätöksiä reagointimallien ja stressireaktion kautta. Saamissani työpaikka- ja johtamiskoulutuksissa on puhuttu liskoreaktiosta ja sen välttämisen tarpeesta valistuneissa yhteisöissä. Toisaalta alkeellisin ja alkukantaisin stressireaktio on ns. pakoreaktio, jossa energia mobilisoituu ja valmistaudumme pakenemaa, sotimaan tai vastustamaan vastustajaa ilman korkeampia aivotoimintoja.

Ihmisen ja lääkärin kuten minä, tarkoitus ja alkeellisin tarve on suojella elämää. Tämä on tullut esiin myös koronakriisin hallinnassa. Pääministerin suulla sanottuna kaikilla suomalaisilla on oikeus elämään ja sillä on perusteltu koronatoimia tähän asti. On suojeltu kansalaisia tuntematonta vihollista vastaan eristämällä heidät. Mutta entä jos vihollinen piilee heissä itsessään siellä neljän seinän sisällä. Entä, jos eristäminen tappaakin enemmän ja vie enemmän elinvuosia pitkällä tähtäimellä liikkumattomuuden, mielenterveyden järkkymisen, työttömyyden ja kroonisten sairauksien pahenemisen kautta?

Tätä ei ole kyetty mallintamaan tai edes vaivauduttu yrittämään ns. liskoreaktion vallitessa ja meidän varustatuduttuamme koronasotaan. Onko tämä oikein? Pitäisikö valistuneen yhteiskunnan ja sen hallinnon pystyä ajattelemaan laajemmin? Pitäisikö uskaltaa ottaa välittömiä riskejä pidemmän kantaman hyvän eteen enemmän? Voivatko politikot päättää miten ihmiset haluavat elää viimeiset aikansa? Sairaalassa vuosia työskennelleenä, minun on todettava elämän laadun olevan varmasti vähintään yhtä tärkeää kuin sen pituuden. Onko epidemiologia tärkeämpää kuin sosiologia tai psykologia?

Arja Uusitalo 5.5.2020